

DESEŇÁČEK

ZPRAVODAJ OBCE DESNÉ

ČÍSLO 45 • ROČNÍK 12 • 1/2013

Velikonoce – síla rozhodnutí

Velikonoční svátky jsou památkou a zpřítomněním oběti Ježíše Krista. Abychom tuto oběť pochopili, je třeba si objasnit princip vztahů člověka ke všeobecnému chodu světa.

Celý vesmír a příroda na Zemi ve všech sférách neživých i živých jsou řízeny přírodními zákony, které nelze nijak obejít, alespoň dosud člověk nemá schopnost je nerespektovat. V části hospodářsky řízené přírody a přírodních zdrojů se zdá, že tyto zákony jsou pod vlivem a mocí člověka. Nejsou, i zde je musí člověk beze zbytku respektovat. Aby člověkem připravené procesy (například výrobní, ekologické, stavební, fyzikální, chemické atd.) dobře probíhaly, musí jejich architekt co nejpodrobněji znát k tomu příslušné mezní podmínky a je dodržen. Jinak výsledek práce nemůže být úspěšný. **Zde není svoboda rozhodování, zde nelze překročit přírodní hranice.** Je pravda, že člověk nadlimitně, mnohdy i neúčelně, využívá přírodní dary a zpětně odpady zaneřádí prostředí. Příroda v sobě nese obrovské kvantum energie, které někdy ústí v přírodní katastrofy a zasahuje negativně lidstvo, pokud je člověk včas neodhalí a jinak nerespektuje. Ale navíc mnoho katastrof, možná i nejvíc, si lidstvo přivodí samo, ať úmyslně či neúmyslně, nerespektováním sil přírody. Havárie nejrůznějšího druhu a rozsahu jsou toho důkazem.

V oblasti chování člověka je situace zcela jiná. Člověk, na rozdíl od zvířat a jiné přírody, skrze svou duchovní mohutnost dostal výsadu svobodné vůle, tedy i rozhodování. To není výsledek vývojové rozumové vyspělosti a nabyté inteligence. **Svobodná vůle je dar, který každý člověk individuálně dostal. K tomu dostal i dar rozlišování dobrého a zlého, které se souhrnně označuje jako svědomí. Dostal i mantinely, které nemá překročit a tomu říkáme přirozený zákon mravní.** Každý člověk má toto svědomí a vědomí, jen záleží, jak s ním naloží, zda svoje svědomí poslouchá nebo ho ignoruje a tím se dopouští hříchu. Protože jde o složitý systém sebereflexe, pro zjednodušení každé zlo označíme jako mínus, každé dobré jednání jako plus. Zde už umíme přesně rozlišovat, zda jednotlivý skutek vede k dobru a pomoci druhým nebo k sebestřednému jednání, případně i k vědomému poškozování práv druhých lidí. V dnešní době zaměřené k sobeckému hromadění majetku a závisti to je velká výzva.

Lidé občas nevědí, jak v sobě nalézt přirozený zákon mravní a zda vůbec je a jak ho vlastně dodržovat. Je to

velmi jednoduché. Zaměníme naše chování k druhým s očekáváním, jak se druzí zachovají k nám a už víme velmi přesně, možná až precitlivěle, oč jde. Tedy reálně: Chci, aby mne moje děti ve stáří neuznávali a chovali se ke mně nečestně? Chci, aby mě kdokoliv při přeпадení poškodil zdraví nebo zabil? Chci, aby mi byla manželka nevěrná? Chci, aby mne druhý podvedl a okradl? Chci, aby proti mně druzí falešně a nepravdivě svědčili? Chci, aby mne někdo připravil o můj majetek? Takto odpověď ví každý a jistě se nezmýlí. Co jsem vlastně napsal? Je někdo, kdo by proti tomu protestoval? Napsal jsem ve stejném pořadí jen a pouze obráceně něco, čemu se od pradávna říká Desatero Božích přikázání, které říká: Cti rodiče své, nezabiješ, nepokradeš, nesesmilníš, nepromluvíš křivého svědectví proti druhému, nebudeš dychtit po majetku druhého. Vidíme, jak velmi dobře víme, jak se k nám mají chovat druzí, ale chováme se nekompromisně k druhým podle tohoto vzoru i my? Jak chceš, aby druzí jednali s tebou, tak jednej s nimi. Například víme, že některým lidem nedělá problém přijet do vsi, druhému ukrást z jeho domu i několik desítek tisíc korun, ale jak by se tento člověk zachoval, kdybychom jemu vzali třeba jen pětikorunu? Bránil by ji možná i dost agresivně. Jak je to možné?

Před těmito přikázáními, týkající se vztahů k lidem, předchází tři ještě o mnoho důležitější přikázání k našemu vztahu k Bohu. V jednoho Boha budeš věřit, nebudeš jméno Boha vyslovovat zbytečně a posměšně, budeš den Páně (neděli a vyjmenované svátky) světit.

Veškeré zlo světa pramení z neposlušnosti Božích příkazů. Je to jen a jen lidské rozhodnutí, které ničí svět.

Každá svoboda rozhodnutí nese odpovědnost za výsledek a následek rozhodnutí. Některá rozhodnutí, především vysoce společensky postavených a majetných lidí nese až fatální následky a bídu pro celé kontinenty. Spotřebovávání, tedy ničení hmoty a energie určené jen pro hromadění moci a bohatství, se nenechá omluvit. Záporné rozhodnutí vede vždy k porušení přirozeného řádu světa a má za následek rozvrat hodnot. Neposlušnost k zákonu mravnímu, jiným slovem hřích, je degenerace osobnosti odporující přirozenému řádu. Jeho následkem jsou například ničivé války, rozvraty manželství a děti, které proto nepoznaly lásku rodičů, bída způsobená nelítostnou hrabivostí a nekonečně mnoho dalších špatností ve světě.

Rozpoznanou špatnost (hřích) lze odstranit jen upřím-

nou omluvou, lítostí bez falše a náhradou za způsobenou morální i materiální škodu spojenou s vědomým přijetím milosti pokání.

Naopak kladné rozhodnutí, to znamená poslušnost a příklon k přirozenému zákonu mravnímu nese povznesení a ulehčení života tohoto řádně žijícího jednotlivce, ale obvykle tito pokorní lidé (tím se nemyslí jen chudí lidé) jsou ochotní pomáhat druhým a též mají vysoké sociální citění. **Ježíš Kristus svým velikonočním rozhodnutím a vědomou obětí na kříži vzal na sebe hřích světa, tak umožnil každému z nás přijmout na věčnosti dar radosti a společenství u Pána světla, pokud respektujeme a dodržujeme jeho přání lásky.**

Stanislav Tomšíček

Příjemné a smysluplné prožití svátečních dnů v období Velikonoc, hodně sil načerpaných z probouzející se přírody, hodně radosti z jarního sluníčka, plno radostných setkání s rodinou a přáteli a spoustu dobré nálady

Vám přeje Zastupitelé obce Desná a redakce Deseňáčku

Vážení spoluobčané

Dovolte mi seznámit Vás v krátkosti se záměry obce v letošním roce. V letošním roce budeme pokračovat v narovnání majetkových záležitostí týkajících se pozemků (cesta u Chadimova mlýna, Xavergen, p. Netolická, p. Ječmínková a Čermákoví). Bohužel, některé jsou tak komplikované, že při nich potřebujeme právní zastoupení a možná i soudní řízení. Co se týká stavebních prací, v první řadě to bude snaha o opravu č.p. 40 – obchod a č.p. 100 – obecní úřad, jejich zateplení, výměna výplní včetně opravy střeš na obou budovách. Dále bude dokončena úprava sportovního hřiště, pokračování úprav u MŠ (zateplení soklu a oprava terasy). V tomto týdnu padlo definitivní rozhodnutí k rekonstrukci NN v horní části obce podle projektu ČEZ a bude provedena v letošním roce. Dále budeme realizovat velice nutné úpravy naší kaple sv. Petra a Pavla, kterou je nutno zajistit speciálním stažením kvůli praskání zdí. Budeme pokračovat v rekonstrukci veřejného osvětlení a jeho rozšíření. Vzhledem k tomu, že zde nejsou vyjmenovány všechny záležitosti, které nás čekají, je zřejmé, že letošní rok bude finančně velmi náročný i přes náběh nového rozpočtového určení daní obci, projednáváme možnost úvěru u České spořitelny. Poslední záležitostí, kterou se snad podaří dokončit, je plynofikace obce. Jsou vyhotoveny geometrické plány ke zřízení věcných břemen s vlastníky pozemků. Nakonec poznámka – po obci se pohybují zloději, v případě zjištění nějaké nepravosti volejte 158, policii, případně upozorněte sousedy nebo obecní úřad. Děkuji Vám a zdravím všechny.

Josef Jebousek

Usnesení Zastupitelstva obce Desná ze dne 21. 12. 2012

- pravidla rozpočtového provizoria na rok 2013
- předběžný souhlas k provedení nezbytného rozpočtového opatření na konci roku 2012
- prodloužení nájemních smluv se stávajícími nájemníky v bytech nad MŠ

Zastupitelstvo obce Desná bere na vědomí:

- seznámení se situací plánu desetileté obnovy vodovodu v obci
- dokončení záležitosti plynofikace obce
- projekt rekonstrukce NN v obci
- seznámení s problematikou pozemkově nevyřešenými místy komunikací
- informaci o špatném stavu humenní komunikace od Xaverova k Mladočovu
- informaci o situaci v odpadovém hospodářství

Usnesení Zastupitelstva obce Desná ze dne 26. 2. 2013

- smlouvu o právu provést stavbu a o uzavření budoucí smlouvy o zřízení věcného břemene s ČEZ Distribuce a. s. na připojení RD na parcele 427/14, Lipavský
- smlouvu o právu provést stavbu a o uzavření budoucí smlouvy o zřízení věcného břemene s ČEZ Distribuce a.s. na připojení stavby na p. č. 211/3, vodárna-knn
- smlouvu s Ing. Renátou Ulmannovou – Colsunting Pro na zajištění výběrového řízení u dotačního titulu Ošetření významných stromů v obci
- smlouvu s Ing. Renátou Ulmannovou – Colsunting Pro na zajištění dotačního titulu Zateplení a nové ústřední topení v domě č. p. 40
- mandátní smlouvu s BKN, s.r.o. Vysoké Mýto

související se zadávacím řízením na akci u dotačního titulu Zateplení a nové ústřední topení v domě č. p. 40 Desná u Litomyšle

- smlouvu o dílo s BKN, s.r.o. Vysoké Mýto na vypracování projektové dokumentace pro provádění stavby Zateplení a nové ústřední topení v domě č. p. 40 Desná u Litomyšle
- příspěvek Mikroregionu Litomyšlsko – Desinka v roce 2013 ve výši 20,- Kč na obyvatele, tj. v celkové výši 6 620,- Kč
- ustanovení komise na výběrová řízení pro akci Zateplení a nové ústřední topení v domě č. p. 40 ve složení Josef Jebousek, Jaroslav Kladivo, Ing. Miroslav Nádvorník, Jiří Jílek, František Šimek, Lubomír Jareš
- smlouvu o spolupráci s ČVUT v Praze – studentský workshop

Volby Prezidenta ČR konané ve dnech 11. a 12. 1. 2013

Výsledky hlasování v obci Desná

Počet voličů zapsaných do výpisu ze stálého a zvláštního seznamu voličů	268
Počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky	206
Počet platných hlasů ve volebním okrsku celkem	206
Volební účast	76,86 %
1. Zuzana Roithová	48 hlasů
2. Jan Fischer	38 hlasů
3. Karel Schwarzenberg	36 hlasů
4. Jiří Dienstbier	32 hlasů
5. Miloš Zeman	21 hlasů
6. Taťána Fischerová	12 hlasů
7. Vladimír Franz	11 hlasů
8. Jana Bobošíková	5 hlasů
9. Přemysl Sobotka	3 hlasy

Výsledky 2. kola volby prezidenta ČR konané ve dnech 25. a 26. 1. 2013

Počet voličů zapsaných do výpisu ze stálého a zvláštního seznamu	262
Počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky	192
Počet platných hlasů ve volebním okrsku celkem	189
Volební účast	72,13 %
1. Karel Schwarzenberg	129 hlasů
2. Miloš Zeman	60 hlasů

Seminář „Finanční gramotnost – Aneb jak správně na dluhy“ zaujal pedagogy i starosty obcí regionu MAS Litomyšlsko

Projekt „Finanční gramotnost“ vznikl na základě myšlenky a zjištění skutečností, že v dnešní době občané nemají dostatečné informace jak nakládat s finančními prostředky a jak se vyhnout případným problémům, které tato nevědomost často přináší s sebou. Partnerem a realizátorem této myšlenky se stala akciová společnost Partners Financial Services, která poskytuje vzdělávání v rámci propagace finančního zdraví v celé České republice.

Pilotním projektem je zavedení vzdělávání dětí 9. ročníků základních škol regionu MAS Litomyšlsko. Z oslovených 9 škol se přihlásilo 8 a od února 2013 probíhají semináře v několika lekcích na přihlášených školách. V návaznosti na tyto aktivity si sami pedagogové vyžádali možnost vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti a získání lepších informací, které mohou následně předat dětem.

Dne 26.2.2013 se konal seminář v Kulturním domě Poříčí u Litomyšle. Cílovou skupinou tohoto semináře byli v prvním kole právě pedagogové, kteří si vyslechli nové informace z oblasti finanční gramotnosti, kterou nyní již vyučují nebo v blízké době plánují vyučovat na základních školách. Seminář byl interaktivní a školitel pan Ing. Ondřej Matoušek z Partners neustále udržoval aktivní kontakt s účastníky semináře. Přednáška byla velice zajímavá a poutavá. Pedagogové poslouchali se zaujetím nové informace, dotazovali se na terminologii a upřesňovali si určité souvislosti. V rámci školení byla nabídnuta i individuální pomoc od školitele v případě, že pedagog bude potřebovat prohloubit svoje znalosti od profesionálního poradce.

Seminář je možno hodnotit jako úspěšný už z důvodu, že časový fond byl přečerpán a pedagogové si vyžádali možnost dalších lekcí.

V ten samý den byl připraven seminář pro zástupce obcí. Je velice obtížné předat tyto informace široké veřejnosti a tak zástupci MAS Litomyšlsko požádali zástupce obcí o pomoc, jak tyto informace přiblížit občanům obcí regionu a snížit tak dopady finanční nevědomosti. Účastníci semináře si poslechli přednášené informace a sami vyhodnotili, zda jsou přínosné pro občany jejich obcí. Seminář měl podobný průběh jako s pedagogy a zástupci obcí se dotazovali opět na doplňující informace, na modelové příklady a na terminologii. Po ukončení semináře proběhla diskuze se zástupci MAS Litomyšlsko, školitelem Partners a zástupci obcí, jakým způsobem předat tyto informace občanům. Tato otázka byla vyřešena. Někteří starostové obcí se dobrovolně přihlásili a s projektem pomůžou. Pokusí se zacílit na věkovou skupinu 20-30 let, osloví občany v této věkové kategorii a doporučí účast na dalším semináři. Další velkou pomoc je od pana starosty Janypky ze Strakova, který přislíbil pomoc předat důležité informace na Krajský úřad Pardubického kraje a MAS Litomyšlsko zkusí navázat spolupráci a rozšířit vzdělávání do středních škol.

Ačkoliv se zdálo, že projekt finanční gramotnost se nesetká s velkým pochopením u veřejnosti, je možné, že se podaří v lidech změnit přemýšlení o financích a v budoucnu se v regionu vyhneme nepříjemným následkům špatného rozhodnutí o své finanční budoucnosti.

Ivona Svobodová, ředitel MAS Litomyšlsko

Evidence obyvatel

K 1. 1. 2013 je v naší obci přihlášeno k trvalému pobytu 331 obyvatel.

Pohyb obyvatel v roce 2012

narození:	1 občanek
úmrťi:	3 občane
přihlášení k trvalému pobytu:	10 občanů
odhlášení z trvalého pobytu:	5 občanů

Jubilea

Oldřich Leischner	50 let
Václav Nepraš	55 let
Věra Dvořáková	60 let
Emilie Severová	70 let
Růžena Nováková	70 let
Marie Kladivová	82 let
Marie Vimrová	85 let
Karel Žďára	85 let

Jubilantům srdečně blahopřejeme

Svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu Jarní svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu se uskuteční ve čtvrtek 25. dubna 2013

Časový rozpis

- stanoviště č. 1 – za mostem v Cikově 16:00 – 16:10 hodin
- stanoviště č. 2 – u lípy (pod Motyčákem) 16:10 – 16:20 hodin
- stanoviště č. 3 – za mostem u Černého mlýna 16:20 – 16:30 hodin
- stanoviště č. 4 – mezi zastávkou u Zavoralů a Renzovými 16:30 – 16:40 hodin
- stanoviště č. 5 – u kříže 16:40 – 16:50 hodin
- stanoviště č. 6 – točna 16:50 – 17:00 hodin

Pravidla správného třídění odpadů pro každého

Informace, kterými bychom se měli při třídění odpadu řídit, nalezneme také přímo na barevných sběrných nádobách. Na kontejnerech jsou umístěny nálepky s přesným popisem toho, co do nich patří a co ne. O místních podmínkách systému sběru tříděného odpadu vždy rozhoduje obec, proto se všude třídí jiným způsobem. Přesto je pro efektivní třídění nejjednodušší zapamatovat si 5 pravidel společných pro všechny.

Tříděný odpad by neměl obsahovat zbytky potravin nebo chemikálií.

Zdroj: www.jaktridit.cz

Toto pravidlo oceníte zejména v případech, kdy odpad shromáždíte delší dobu doma. Druhou stránkou věci je skutečnost, že znečištěný odpad se

Úmrťi

Ladislav Kladivo
Božena Sýkorová

Poděkování

Ráda bych jménem svým a ostatních blízkých p. Boženy Sýkorové poděkovala za velkou účast na jejím posledním rozloučení na hřbitově v Mladočově dne 26. 1. 2013.

Život nejsou jen samé radosti, a když přijdou okamžiky, s kterými se člověk sám těžko srovnává, je sdílený smutek velkým posílením do dalších dnů. Proto rádi vzpomínáme, na onen mrazivý den, kdy přišlo tolik občanů Desné, aby dalo poslední sbohem naší mamince a babičce. Víím, že tento výraz úcty nebyl ničím výjimečný, protože takto důstojně se místní lidé loučí se všemi svými spoluobčany. V naši mysli to však výjimečně zůstane navždy.

Obec není bohatá svým rozpočtem, že si může dovolit postavit možná i nemožné, ale tím jaké má zázemí v lidech, jestli zde vládne duch vzájemnosti a podpory, úcty jeden k druhému. Samozřejmě, že ideální vztahy nejsou nikdy, vždy se najdou nějací "vetřelci", ale tady to funguje docela dobře.

Ikdyž zde již téměř třicet let nebydlím, tiše a radostně závidím.

Mírka Dušková, Osík

**Sdružení obcí mikroregionu
Litomyšlsko-Desinka**

Vás srdečně zve na

SETKÁNÍ SENIORŮ,

které se koná v neděli 7. dubna 2013 ve 14 hodin na Skalce v Lubné. K tanci a poslechu hraje

DOLNOVANKA

Vystoupí imitátor Václav Faltus a kouzelník Aleš Krejčí
Doprava i občerstvení zajištěno. Vstupné dobrovolné.

Těšíme se na vás!

Rozpis autobusu č. 3

Desná, aut. zast. U Zavoralů ve 13:00

Desná, aut. zast. Obecní úřad ve 13:05

ve většině případů vůbec nedá zpracovat. Naštěstí existuje jednoduché řešení - obaly stačí vypláchnout třeba ve vodě po nádobí. Nespotřebujete žádnou vodu navíc a vytríděné obaly můžete doma skladovat bez následků libovolně dlouho.

Dobře se informujte.

Každá obec má svůj vlastní systém nakládání s odpady, každá si určuje, jaké odpady se třídí, a na která místa se odkládají. Informujte se na Vašem obecním úřadě, ušetříte si tak zbytečné komplikace.

Dodržujte pokyny uvedené na nádobách.

V některých místech např. do žlutých kontejnerů patří pouze PET láhve. V okamžiku, kdy do kontejneru odhodíte i jiné plasty, můžete zkomplikovat následné zpracování odpadů.

Vytříděné odpady odkládejte jen do nádob k tomu určených.

To samé platí i obráceně, komunální odpady do kontejnerů na tříděný odpad nepatří, nežádoucí příměsi v kontejnerech znemožňují další využití odpadů.

Zmenšujte objem odpadu.

Plastové obaly sešlapujte, papírové krabice rozkládejte. Čím více odpadů se do kontejneru vejde, tím menší jsou náklady na jeho svoz. To neplatí u skla. Sklo pokud možno nerozbíjejte na malé kousky - pro úspěšnou recyklaci je třeba, aby sklo bylo co nejméně rozbité.

Mnoho občanů může stále váhat, jak naložit s nápojovými kartony, tzn. krabicemi od džusů, mléka či vína. Ty se standardně vhazují do oranžového kontejneru. Velmi často se však sbírají prostřednictvím kontejnerů určených pro jinou komoditu tříděného odpadu, které jsou pak označeny oranžovou samolepkou. V Pardubickém kraji se tak například nápojové kartony vhazují společně s plasty do žlutého kontejneru. Poměrně překvapivě mnoho lidí se domnívá, že PET lahve, které se vhazují do nádob na plasty, se musí nejprve zbavit víček a etiket. Opak je pravdou - uzávěry a etikety skutečně není nutné od lahví oddělovat, ty se odstraňují následně při drcení a praní materiálu. Důvod, proč se někteří lidé zdráhají plasty třídít, bývá také mylná informace, že je třeba kelímky od jogurtů nebo margarínů pečlivě vymývat. Plast se po dotřídění a rozdrcení pere právě proto, aby se zbavil zbytků potravin a nečistot. Nicméně rychlé vypláchnutí kelímku určitě neuškodí, což nakonec ocení zejména zaměstnanci dotříd'ovací linky, kteří musí odpady přebrat ručně.

A jaký odpad z domácností naopak nepatří do žlutých kontejnerů na plasty? Především se jedná o obaly od olejů a chemikálií, barev a nebezpečných látek. Stejně tak do plastů nepatří podlahové krytiny, výrobky z PVC, molitan a nebo VHS kazety a CD nosiče.

Jedním z dalších obvyklých mýtů je, že z papírů je třeba odstraňovat kancelářské kovové svorky. Není to však pravda. V papírnách mají zařízení (magnetické separátory), která dokážou tyto drobné předměty z papíroviny

oddělit. Do kontejneru na papír lze také vhazovat obálky, fóliovými okénky nebo lepenku. A co do modrého kontejneru nevhazovat? Je to především znečištěný papír, vazby od knih

nebo uhlavý papír. Tyto materiály již nelze dále recyklovat. Také použité dětské pleny patří zásadně do kontejneru na směsný komunální odpad.

Sklo se vhazuje do zeleného nebo bílého kontejneru. Pokud jsou k dispozici oba, je důležité třídít sklo i podle barev - barevné do zeleného, čiré do bílého. Pokud je ovšem k dispozici pouze kontejner jeden, pak se do něj vhazuje sklo bez ohledu na barvu. Do kontejneru na sklo, ať už zeleného nebo bílého, nelze vhazovat hrnce a talíře z porcelánu. Sklo a porcelán se společně recyklovat nedají, jde o dva naprosto odlišné materiály. Také varné sklo (konvice, mísy, formy na bábovku apod.) jsou vyrobeny ze speciálního skla, které není možné recyklovat běžným způsobem, proto patří do kontejneru na směsný komunální odpad.

Do kontejneru na sklo nepatří ani drátované sklo, autosklo nebo třeba zrcadla. Sklo zrcadla obsahuje kovovou vrstvu, kterou ze skla nelze sundat, stejně tak automobilová skla jsou vyrobena tak, aby se při nárazu neroztříštila, a proto jsou mezi plochami skla zalísované plastové fólie. Tato skla proto nelze běžnými metodami recyklovat a měla by se odevzdat v servisu nebo ve sběrném dvoře. Lahvičky od léků, přestože jsou vyrobeny z běžného skla, mohou obsahovat nebezpečné látky, a tudíž se odevzdávají spolu se starými léky v lékárnách.

O tom, zda dáme odpadu šanci na druhý život, rozhodujeme jen my sami.

Partnerský projekt dalšího vzdělávání občanů Pardubického kraje v oblasti ekologie a odpadového hospodářství

VELOSERVIS - SPORT FLACH

Dolní Újezd
pro vás pořádá

TESTOVACÍ JÍZDY ELEKTROKOL - APACHE

Sobota 20. 4. 2013

9:30 - 14:00 hodin

v Dolním Újezdě

před prodejnou

Tel.: 603 935 169

www.velo-sport.cz

kolanaelektriku.cz

Těšíme se na vaši návštěvu

Vítání občánků

Neděle 3. března se stala slavnostním dnem pro naše nově narozené občánky v roce 2012. Patřil k nim Petr Dvořák a Samuel Vomočil, který se do naší obce přistěhoval se svými rodiči a sourozencem v loňském roce. Vítání občánků již tradičně zahájil starosta Josef Jebousek, svým vystoupením doplnily program děti z naší mateřské školy

a na klávesy zahrál a zazpíval Adam Šimák. Číše zvednuté na zdraví, štěstí a spokojenost dětí a jejich rodičů nechtě je provází po celý jejich život.

Novinky z naší školičky

*Přišlo jaro z daleka,
zima už nás neleká.
Teplý kabát solékneme,
už je jaro, řekneme.
Z hlavy dolů beranice,
dolů teplé rukavice.
Venku zpívá skřiván, kos,
nezčervená zimou nos.
Ruce, nohy nezebou,
zimu máme za sebou.*

Jaro je každickým dnem blíž a blíž, Velikonoce jsou na dosah a my všichni se už moc těšíme až nám zasvítí sluníčko, ukáže se první sněženka a ze školky budeme moci vyběhnout do školní zahrady, na pískoviště, na skluzavku a ostatní houpačky.

My se ale ohlédneme o dva tři měsíce nazpět, abychom nastínili to, co jsme v MŠ dělali od začátku kalendářního roku.

Měsíc leden, to je pro předškolní děti měsíc, kdy se jdeme podívat do prvních tříd Základní školy v Dolním Újezdu na naše kamarády, kteří byli ještě minulý rok u nás ve školce. Děti si prohlédnou obě třídy, projdou si školu, aby věděly, co pěkného je u zápisu čeká. Během školních dnů se učitelky snaží zaměstnávat předškoláky různými úkoly, aby u zápisu bez problémů obstáli.

Na konci ledna jsme oslavili narozeniny dětí narozených v listopadu, prosinci a lednu. Pochutnali jsme si na výborném narozeninovém dortu, popřáli oslavencům a užili si společně fotografování.

Ve středu 20. února byl ve školce karneval. Již předchozí týden jsme si vyprávěli o tradici masopustu, masopust-

ních maškarách, o průvodu, starých řemeslech, zvycích a tradicích a pomalu jsme přemýšleli, za co se na avizovaný karneval převlékneme. A už je tu středa. Ve školce je veselo, vše je karnevalově vyzdobeno a děti vcházejí do třídy už převléknuty za princezny, kominíky, víly, čarodějnice, klauny, pejsky atd. atd.

Čeká nás i netradiční svačinka v podobě jednohubek, které si za pomoci paní učitelky děti sami vyrobí. Tento den si ve školce opravdu užijeme – hrajeme hry, soutěžíme, představujeme masky, tancujeme a tropíme samé

srandy. Odměna nás nemine a je takovou sladkou tečkou na konec karnevalového reje.

Nesmíme zapomenout na svatbu slečny učitelky Verunky Lenochové, ze které se obratem stala paní učitelka Verunka Černá, což některým dětem bylo zcela nemožné vysvětlit. V sobotní mrazivé poledne jsme se sešli v Mladočově u kostela a popřáli nevěstě i ženichovi vše nejlepší do nového společného života. Zazpívali jsme, zarecitovali básničku, předali dárečky a už jsme si pochutnávali na výborném cukroví.

V závěru měsíce února nás navštívila paní Třísková, která s dětmi vyrobila dáreček pro maminky k jejich květnovému svátku. Prozrazovat však nesmíme více, protože by to nebylo pro maminky překvapení.

Ve čtvrtek 7. 3. bylo u nás ve školce Divadlo Úsměv, které nám i dětem z MŠ Horní Újezd zahrálo krásné představení s názvem „Jarní vítání“.

A co nás v dohledné době ještě čeká? Je to Velikonoční tvořivá dílnička s rodiči, divadelní představení „Popletená pohádka“ nebo třeba plavecký výcvik pro předškolní děti.

Anna Veselíková

Zápis dětí do mateřské školy pro školní rok 2013/2014

Mateřská škola Desná, okres Svitavy, oznamuje rodičům, že zápis dětí pro školní rok 2013-2014 proběhne ve dnech **15. – 30. dubna 2013.**

Přihlášku si vyzvednete v mateřské škole a vyplněnou ji vraťte zpět **do 30. 4. 2013.**

S přihlášením svého dítěte dlouho neváhejte, protože je možné, že by z kapacitních důvodů nemohlo být přijato. Maximální počet dětí, které mohou být přijaty, je pro tento školní rok 10 (takový počet dětí odchází do základní školy). Celková kapacita školy je v současné době 35 dětí.

Mateřskou školu můžete se svým dítětem navštívit v kteroukoliv dobu, nejlépe ale v dopoledních hodinách. Provozní doba je od 6:30 do 15:30 hodin.

Těšíme se na Vás!

Anna Veselíková, ředitelka

Tříkrálová sbírka

My tři králové jdeme k vám, štěstí, zdraví, vinšujem vám...

V sobotu 5. 1. 2013 se v naší obci a okolních vesnicích uskutečnila již po třinácté Tříkrálová sbírka, jejímž organizátorem byla Farní charita Dolní Újezd. V rámci sbírky bylo celkem vybráno 206 253 Kč.

V jednotlivých obcích byly vybrány tyto částky:

Dolní Újezd	72 721 Kč
Jiříkov, Václavky	3 080 Kč
Osík	31 008 Kč
Horní Újezd	26 560 Kč
Vidlatá Seč	15 833 Kč
Desná	17 021 Kč
Budislav	15 759 Kč
Poříčí	14 511 Kč
Mladočov	4 260 Kč
Zrnětín	5 500 Kč

Celý výtěžek sbírky bude odeslán na ústřední sbírkové konto. Připomínáme rozdělení sbírky. Z celkově vybrané částky je 65% navraceno organizátorovi sbírky (místní farní charitě), zbývajících 35% vybrané částky se hradí potřeby diecézní charity, humanitární pomoci, režie sbírky.

Obecným účelem sbírky je pomoc rodinám a lidem v nouzi u nás i v zahraničí a podpora charitního díla.

Finanční prostředky vybrané v roce 2012 určené místní charitě budou využity opět na nákup kompenzačních pomůcek (polohovací postele, klozetové wc židle, mechanické vozíky..), zdravotního materiálu, financování provozních nákladů spojených s poskytováním pečovatelské a ošetrovatelské služby.

Naše srdečné poděkování patří všem, kteří nám opět pomohli při organizaci Tříkrálové sbírky, hlavně bychom chtěli poděkovat dětem (velmi nás potěšilo, kolik jich letos přišlo a mělo zájem se zúčastnit, moc si toho vážíme) a dále vedoucím skupinek (za jejich zodpovědnou práci) a v neposlední řadě těm, kdo naše koledníky mile přijali a štědře obdarovali.

Děkujeme Vám všem za pomoc, moc si vaší pomoci vážíme.

pracovníci farní charity Dolní Újezd

Myslivci sněmovali

Je čas výročních schůzí a tak tomu bylo i 15. února 2013. Členové Mysliveckého sdružení Dolní Újezd se sešli na své výroční schůzi, aby zhodnotili výsledky hospodaření a stanovili plán na další období.

Předcházela tomu i výroční schůze Honebního společenstva, které muselo projednat pronájem honitby, neb ke konci

měsíce března končí smlouva o pronájmu na 10 let místnímu Mysliveckému sdružení. Bylo nutné zaktualizovat seznamy vlastníků honebních pozemků, nové vlastníky pozemků informovat o možnostech, jak se mohou stát členy HS. Způsob pozvání na tuto schůzi bylo vyvěšením pozvání na všech úředních tabulích obecních úřadů v obvodu katastru HS. Schůze se uskutečnila 10. ledna 2013, kde byly i volby funkcionářů HS. Dále projednány všechny náležitosti tak, aby nová nájemní smlouva s Mysliveckým sdružením mohla být předložena nadřízeným orgánům ke schválení.

Na schůzi Mysliveckého sdružení byly předneseny zprávy předsedy, mysliveckého hospodáře, finančního hospodáře i předsedy kontrolní komise. Ke všem zprávám byla možnost se vyjádřit v diskuzi. Ve zprávě předsedy byla zvláště oceněna práce při voliérovému odchovu bažantů, o které se stará sám myslivecký hospodář Václav Severa. Bylo projednáváno i finanční zajištění všech akcí, včetně kynologických, které MS pořádá. V loňském roce byla v prostorách Vesnického muzea v Dolním Újezdě v měsíci červenci uspořádána myslivecká výstava, kde byly vystaveny trofeje ulovené zvěře, různá potřebná zařízení k výkonu myslivosti, preparované ptactvo, výstava mysliveckých vyznamenání a medailí z kynologických soutěží. Dále knihy a časopisy s mysliveckou tematikou, jakož i různé písemné dokumenty a fotografie. Velkou zásluhu na zorganizování této výstavy měl Václav Severa, kde nejméně polovina vystavených trofejí byla z jeho sbírky. Další menší myslivecká výstava byla 25. srpna 2012 na Desné, při příležitosti 5. setkání rodáků. Zde celá tato výstava trofejí byla z jeho sbírky. Sám byl též po celou dobu výstavy přítomen a ochoten poskytnout informace a odpovědi na otázky zájemců o myslivost i ostatní události v obci.

V loňském roce se o propagaci myslivosti i kynologie zasloužil Václav Severa i ve školce

v Dolním Újezdě, kde dětem názorně zábavnou formou předvedl výcvik a poslušnost loveckého psa. O toto se snaží i pro děti ze školky v Desné.

MS má nyní 23 členů, z toho asi 5, kteří se již vzhledem ke svému věku neb zdravotním problémům neúčastní aktivní činnosti. Obhospodařuje více jak 2 500 ha, převážně polní honitby. Byly uspořádány 2 hony na bažanty. Zajíc se již po několik let neloví a přesto se stavy této zvěře nezlepšují. Je nutné pořádat naháňky na černou zvěř, neb jejich stavy se spíše zvyšují. Stále je nutný odstřel lišek, z důvodu šíření vztekliny.

Potěšující je postupné omlazování členské základny MS. Na této schůzi byl po úspěšném složení zkoušek po absolvování mysliveckého kurzu přijat za člena MS Jaroslav Šimek. Za adepty, kteří zde budou vykonávat mysliveckou praxi a musí absolvovat myslivecký kurz, byli schváleni Ing. Pavel Šimek a Vít Lipavský. Všichni tři jsou z Desné. I zde je předpoklad předávání bohatých zkušeností odstupujícího mysliveckého hospodáře.

Jednání schůze se zúčastnili i všichni tři starostové obcí, na jejichž katastru Myslivecké sdružení hospodaří, tj. obcí Dolní Újezd, Desná a Vidlatá Seč.

Schůze nebyla schůzí volební, ale přesto zde bylo konstatováno, že na vlastní žádost ukončí ke konci března výkon funkce mysliveckého hospodáře Václav Severa. Tuto funkci vykonává již dlouhou řadu let. Za tuto práci mu za všechny poděkoval předseda MS Ladislav Fait a předal mu menší věcný dárek. Odstupující myslivecký hospodář však přislíbil, že pokud mu to zdraví dovolí, bude se i nadále starat o voliérový odchov bažantů na Desné. Nabídl též i pomoc při organizování kynologických akcí.

S představou, jak nasměrovat další činnost, vystoupil Ing. Josef Flídr, který by měl výkon funkce mysliveckého hospodáře převzít.

Začátek i konec schůze obohatil troubením na borlici Mgr. Petr Čermák, který troubí i při pořádaných honech a přispívá tím k udržování mysliveckých tradic a zvyklostí.

Oldřich Kladiwo

Závěrečné hodnocení hospodaření zemědělského družstva Dolní Újezd za rok 2012

Dne 8. března v naší obci na výroční členské schůzi uzavírali členové a zaměstnanci ZD Dolní Újezd rok 2012. Byl to úspěšný rok. Podařilo se dosáhnout vysoké produkce (např.: obiloviny 5,9 t/h, řepka ozimá 3,9 t/h), na které navázalo velmi dobré zpeněžení výrobků rostlinné výroby. Přitom ozimy byly v únoru 2012 postiženy 14-ti denními silnými holomrazy, které poškodily cca 600 ha ozimých pšenic, z toho 360 ha muselo být zaoráno.

Dařilo se i v živočišné výrobě. V chovu dojnic se zvýšila dojivost na 9 332 lt, to je úroveň užitkovosti plně srovnatelná s předními evropskými zeměmi. Produkci 20 mil. litrů je družstvo schopné pokrýt potřebu 80-ti tisícového města. Chov dojnic musel v průběhu roku překonat cenovou krizi, kdy se cena mléka postupně snížila z 8,30 Kč/l až na 7,28 Kč/l, a tak část roku byla výroba ztrátová. V současné době prodává družstvo plnotučné mléko cca za 8 Kč/l, zatímco polotučné mléko v supermarketech stojí 22 Kč/l.

ZD dále pokračovalo v budování bioplynových stanic u stájí dojnic. V uplynulém roce byla dána do provozu bioplynová stanice v Makově s výkonem 500 kWh elektrické energie. Chov dojnic a bioplynové stanice k sobě přirozeně patří, dokáží zhodnotit kejdu, siláže a senáže, včetně krmných zbytků a skrývek silážních jam. Odpadá tak přesun slámy po obci. Převoz digestátu neobtěžuje občany jako převoz chlévského hnoje. Jsme rádi, že občané

většiny obcí v katastru družstva přijímají výstavbu bioplynových stanic s pochopením. Bioplynové stanice mají pro družstvo strategický význam, přispívají k ekonomické stabilitě, zejména v době výkyvu cen na trhu a těžko pochopitelné dotační politice. Současné zvýhodnění těch, co nemají živočišnou výrobu, vede ke snižování rozsahu živočišné výroby, vyváží se suroviny (obiloviny, řepka) a dováží se i základní potraviny. Klesá zaměstnanost i odvody státu. Živočišná výroba totiž vytváří velké množství pracovních míst.

Družstvo má vytvořenou výrobní základnu v dostatečné velikosti i příznivé struktuře, vhodně doplněnou hospodařením dceřinné společnosti v Litomyšli.

Ekonomické výsledky družstva umožnily rozsáhlé investice přes 90 mil. Kč i výplatu nájemného, včetně daně z nemovitostí cca 4 000 Kč/ha orné půdy, roste majetek družstva i hodnota členských podílů, došlo k růstu odměn, dokončuje se vypořádání oprávněných osob, občané díky činnosti družstva obdrželi více jak 130 mil. Kč. Stát získal od družstva na daních 80 mil. Kč. Myslím, že tyto údaje potvrzují smysl podnikání družstva.

Poděkování patří těm, kteří se svou poctivou a namáhavou prací na hospodaření družstva podíleli.

Děkujeme také všem občanům, kteří mají pochopení pro zemědělské podnikání.

*Ing. Václav Klejch
předseda představenstva*

 OKRASNÁ ŠKOLKA STRAKOV
LITOMYŠL

PO - PÁ 7:00 - 17:00
SO 8:00 - 11:30
Strakov 22, 570 01 Litomyšl

JARO 2013

**OVOCNÉ STROMKY A KEŘE
JAHODNÍKY, RŮŽE**

**JEHLIČNANY, LISTNATÉ STROMY, KEŘE, DŘEVINY na živé ploty
POPÍNAVÉ A VŘESOVITNÍ ROSTLINY, RHODODENDRONY, TRVALKY, TRAVINY**
substráty, mulčovací kůra, hnojiva projekce, realizace a údržba zahrad
tel: 461 639 001 ars-skolkastrakov@centrum.cz www.ars-vavrin.cz

Při předložení tohoto inzerátu od 1.4. do 30.4. 2013 na nákup azalek rhododendronů, jehličnanů, okrasných keřů a balových dřevin
SLEVA 10%

obchůdek BARRUS
Dolní Újezd 14 ("Urbánkovo" nad zeleninou)
Tel.: 608 483 233, mail: barrus@atlas.cz

ZKUŠEBNÍ OTEVÍRACÍ DOBA

Po, Út, St, Pá	8:30 - 12:00	13:00 - 17:00
Čt		12:00 - 18:00

Zveme Vás do nově otevřeného obchůdku
Jaké služby Vám zde nabídneme ?

- opravy a úpravy oděvů
- komisioní prodej dětského oblečení, hraček a potřeb
- šití bytových dekorací na zakázku
- připravujeme půjčovnu dětských klokank, krosen, nosičů jízdních kol a dalších potřeb pro rodiny s dětmi

Přineste, co Vám doma přebývá, odnese si, co chybí...

Vážení občané

Po skončeném seriálu o historii obce a života v minulosti od Oldřicha Kladivý chceme v tomto obecním plátku otisknout další seriál, tentokrát o historii desenské školy. Již v minulých letech bylo něco již zde publikováno a chcete-li si tyto články připomenout, najdete je v Deseňáčku v číslech: dva, čtyři, osm a dvacet.

Úvodem

Škola – slovo, jehož význam se mění podle věku toho, kdo jej vysloví. Děti jej nerady slyší, mají z něho trochu mrazení. V době dospívání už jej berou vážně a jak jim záleží na tom, aby se na vytouženou školu dostaly. A když přijdeme do let, zní nám příjemně a nostalgicky.

Když jsem přišel po prve do školy, nedostal jsem ze sedadla lavice na zem a paní učitelka doporučila mamince, aby pro mě ušila polštářek na sednutí, protože nedostanu na lavici a oči byly tak nízko, že bych špatně viděl do učebnic. Tak velké ty lavice byly. Po letech, už v zaměstnání, jsme ve stejné třídě připevňovali obložení na stěny a já se při tom při vzpomínce díval na tytéž lavice. Ty byly právě!

Další překvapení přišlo za několik týdnů. Učitelka asi onemocněla a ve výuce ji zastupoval ředitel a učil nás počítat. Stál před lavicemi, ruce pozdvižené proti nám prsty nahoru a nahlas počítal. Přitom na rukách odkláněl jeden prst po druhém do boku. On uměl pohybovat do stran jednotlivými prsty na obou rukách, jako když se překlápí kolíčky. To mě natolik fascinovalo, že jsem dlouho zkoušel prsty podobně viklat, až se to levá ruka naučila, ale pravá nikdy. Asi nemohu být učitel.

Každý máme své školní vzpomínky, každý by mohl vyprávět. Ale i desenská škola má svůj vlastní dlouhý tichý příběh. Sama nám jej neřekne, proto ho budu vyprávět já.

Děkuji za spolupráci všem, kdo mi s touto prací jakkoliv pomohli. Především děkuji Oldřichu Kladivovi za zpracování obrazové části a několika již zemřelým stařečkům, kteří mi svým vyprávěním přiblížili svoje školní léta a pokud to bylo možné, je to zde zapracováno. Děkuji též Janě Švecové za její nezištnou pomoc při jazykové úpravě.

Dějiny školy v Desné

Vážený čtenáři, snažím se ti podat ucelený obraz dějin desenské školy od jejího založení a stavby až do posledního dne, kdy sloužila svému původnímu účelu, to je výuce dětí. Za zdroje údajů jsem využíval školních kronik, knih zápisů schůzí školní rady, knih zápisů ze schůzí učitelů a třídních knih z vlastního školního archivu. Pokud se mi to podařilo dobře spočítat (vzhledem k někdy nejasným přesunům), na této škole se za celou dobu její existence vystřídalo 20 ředitelů stálých i dočasných a 59 učitelů a učitelek mimo učitelů náboženství a učitelských praktikantů. Výuka náboženství byla většinou v rukou mladočovských farářů a kaplanů, někdy i katechetů, to však není v písemnostech spolehlivě zapisováno.

Kolik vlastně prošlo touto školou dětí? Zde budu velmi opatrný, protože zjistit celkové přesné číslo asi nelze. Předně nejsou k dispozici údaje o jednotlivých třídách za roky 1875 až 1900, ale i potom někdy není jasné, kdy některé dítě na školu přišlo odjinud nebo ze školy odešlo. V některých případech není uvedeno, kdy dítě ze školy vyšlo.

Všechny písemné materiály byly vedeny více méně poctivě a přesně a podle stejného předpisu, co v nich má být zapsáno, a to v závislosti na státním politickém uspořádání, takže za Rakouska-Uherska až do roku 1918 včetně je neúměrně mnoho místa v zápisech věnováno císaři a nejruznějším událostem a výročím v jeho rodině, výkladem předpisů od Ministerstva školství a duchovních záležitostí (později přejmenované na Ministerstvo školství a národní osvěty - MŠANO) i korespondenci od Okresní školní rady. Život ve škole byl svázán stovkami nejruznějších organizačních předpisů, administrativních a hygienických příkazů a též striktních zakazů. (Například v jednom přípisu se zakazovalo užívat jakýchkoliv kreseb, předmětů,

pomůcek a označení, které by zobrazovaly mapku zemí Koruny české. Pokud by se ve škole objevily, byla povinnost je zabavit. Zobrazovat se mohla jen celá říše rakousko-uherská). V době I. světové války se zápisy hemží nejruznějšími sbírkami kovů, ošacení, krmiva, potravin a peněz. Za první republiky se zase mnoho místa věnuje oslavě prezidenta a výročím republiky, reformám školství a podobně. Ministerstvem bylo přímo přikázáno oslavovat ve školách výročí všech významných osobností a státních svátků.

Po dobu válečnou 1939-1945 nebyla vedena školní kronika. (Kniha byla povinně zapečetěna dle výnosu České zemské školní rady v Praze z 6. prosince 1940.) Údaje tohoto období pocházejí ze zápisů schůzí učitelů a i tato kniha byla po roce povinně zapečetěna, nemám tedy z let 1941-1945 k dispozici řádné materiály. Doba poválečná od r. 1945 zase preferovala nový politický směr, volby politických činníků státních i územních a jejich životopisy, činnosti pionýrské organizace, brigády dětí v zemědělství, výsledky v zemědělství a podobně. Toto vše, a je toho jistě více jak polovina všeho psaní v kronice, jsem úmyslně vynechal, protože chci popsat jen faktické dějiny školy. Přesto je zajímavé porovnávat, jak vnější politické klima ovlivňuje ducha jednotlivých zápisů.

Velice stručně až stroze je popisován vztah školy a obce, protože obec materiální provoz školy částečně platila, zajišťovala topení, uklízení, opravy, pozemky pro cvičení a zahradu. Jestliže se dost na škole udělalo, bývá napsána i pochvala, ale většinou je zapisujícím učitelem obec, její zastupitelstvo a školní rada odbyta nevlídnou poznámkou o nezájmu.

Stupnice známek užívaná v letech na přelomu století devatenáctého a dvacátého

Známky	1	2	3	4	5
Choval se	velmi mravně	mravně	nedosti pořádně	nehodně	-
Prospěl	velmi dobře	dobře	dostatečně	sotva dostatečně	nedostatečně
Učil se	velmi pilně	pilně	nejednostejně	málo	-
Vnější úprava písemných prací	velmi úhledná	úhledná	nedosti úhledná	neúhledná	nedbalá

Velkým rozdílem mezi dobou Rakousko-Uherska a následně i první republiky dnešním chápáním školy po II. světové válce bylo, že žáci se v této desensské škole učili celých osm let, od první třídy až do osmé. Výuka nebyla rozdělena do osmi postupných ročníků, jak jsme teď zvyklí, ale do oddělení v každé třídě a žák buď postoupil do dalšího oddělení, nebo v dosavadním ještě jeden rok zůstával. Teprve až po postavení Měšťanské školy v Dolním Újezdě ve dvacátých letech dvacátého století malá část dětí odcházela po pátém roce výuky do této měšťanky. Povinnost docházet do školy končila dnem, kdy žák dovršil čtrnáct let! Takže se stávalo, že některé děti na žádost rodičů dostaly propouštěcí vysvědčení a opouštěly školu v den svých čtrnáctých narozenin, jiné děti ještě dokončily celý osmý školní rok.

Školní potřeby si rodina pro svoje děti musela obstarat sama, ale téměř každý rok nějakými penězi pro děti z chudých rodin přispívala jak obec, tak okresní školní rada, tak i odjinud přicházely. Ale částky to byly nepatrné a stačily sotva na několik knih. Velkou částku 30 zlatých odkázala pro chudé děti roku 1889 paní Kabrhelová.

Průběžně po mnoho let se pořádaly sbírky pro Českou zemskou komisi pro péči o mládež v Čechách, která podporovala a financovala vzdělání. Učitelé se o práci této komise vyjadřovali pochvalně a sami se zasazovali o pořádání sbírek, soustředěné peníze odesílali a i sami dávali větší obnosy na její podporu.

Protože na vesnicích bylo mnoho sezónní práce v zemědělství a rodiče potřebovali, aby jim děti pomáhaly, byly pro některé žáky od 1. ledna 1909 udělovány úlevy od vyučování v době sezónních prací, nejčastěji na podzim od poloviny září do poloviny října. Například v zápise z roku 1915 se sděluje z přípisu od okresní školní rady, že starší žáci s půldenním vyučováním mohou dostat volno 12 až 15 volných půldnů k pomoci při podzimních zemědělských pracích, přičemž se volno nepovoluje k výdělečným pracím. V roce 1918 se úředním věstníkem například povolují úlevy od 23. dubna do 20. května a podzimní od 16. září do 13. října.

Klasifikace chování se tehdy hodnotila jako stupeň mravnosti a vzhledem k dnešnímu známkování vypadala takto: I. stupeň - chvalitebné mravy, II. uspokojivé mravy, III. zákonné mravy, IV. méně zákonné mravy a V. nezákonné mravy a skutečně se udělovalo hodnocení v celém spektru. (Našel jsem jeden zápis, kdy se dívka snížila o jeden stupeň mravnost za to, že byla viděna při tancovačce v hospodě. Za první republiky bylo totiž školní mládeži zakázáno účastnit se i politických schůzí, za účast se též snižovalo hodnocení mravnosti. Někteří žáci dostali i opakovaně na list školních zpráv (dnes vysvědčení) zápis nezákonných mravů - tedy řekli bychom pětku z chování.)

Už v roce 1895 dle výnosu c. kr. místodržitele z 8. března, se v zájmu občanské snášenlivosti obnovuje a zostřuje

zákaz, podle kterého školní děti nesměly nosit žádné národní či spolkové odznaky, stužky a kokardy a podobně. Rovněž se mezi žactvem nesměly pořádat žádné sbírky peněžní ani věcné bez svolení okresní školní rady. V roce 1897 se žákům zakazuje zřizovat spolky a být jejich členy a účastnit se jejich schůzí. Schůze větší vzdělávací a besední se mohly pořádat pouze za účasti učitele, aby se předešlo jakýmkoliv nepořádkům. Ministerstvo kultu a výuky zase dávalo příkazy jak s čím zacházet.

Podobně v zápise z 20. června 1922 se píše: „K výnosu MŠANO (ministerstva školství a národní osvěty)... usneseno, aby rodiče žáků, chtějí-li své děti do tělovýchovných cvičení tělocvičných jednot posílati, požádali o to (§ 78 řádu šk. a vyuč.) a to písemně správu školy. Jinak návštěva přísně se zakazuje. Bude-li však mezi žactvo vnesena náboženská neb politická nesnášenlivost, bude-li žactva užito k manifestačním účelům nebo vůbec nějak porušena mravní zásada uvedená ve shora jmenovaném výnosu ministerskému, zneužijí-li činovníci tělovýchovných spolků tělocvičných cvičení k jakémukoli působení stranickému, bude účast žactvu ihned zakázána.“

V zápise z 3. října 1922 se píše, že poučena byla veškerá mládež školní ohledně nutnosti šetření a cenění peněz a připomenuto dítkům, že nesmí se zúčastnit veřejných politických projevů.

Ve školních zprávách se klasifikovala i pilnost, ta však nebyla v zápisech nijak rozebírána.

Začátek školního vyučování býval od 8:30 hodin. (Elektřina byla do obce zavedena až v roce 1929, takže se mohlo vyučovat, až se dostatečně rozední.)

Dle vládního věstníku část XVII. ročník 1919 vyšel zákon, kterým se ruší celibát literních a industriálních učitelek (to znamená učitelek odborných a učitelek ručních prací), prakticky to pro znamená, že napříště ve škole mohou vyučovat i provdané učitelky.

V roce 1925 se učitelům zakazuje dojíždět a docházet do místa působení, jelikož řád a školská práce (i mimoškolská) vyžaduje nutně, aby učitelstvo bydlelo ve svých působitích. V tomto roce vychází i rozhodnutí ze září, že rodiče mohou odhlásit dítě z výuky náboženství.

Téměř v každém zápise je zmínka o žákovské a učitelské knihovně. Je veden podrobný rozpis počtu vypůjčených knih a je s podivem, kolik knih děti v každém roce přečetly. Rozsah knihoven je zmíněn jen ojediněle. V roce 1884-85 všech svazků v knihovně 172 a výpůjček 939, to znamená že každá kniha byla skoro šestkrát půjčena a ti, kteří četli, si půjčili průměrně 15 knih. V roce 1895-96 žákovská knihovna má 212 svazků; 68 žáků přečetlo 1692 knih, tedy průměrně 25 na jednoho žáka! V roce 1910-11 je v žákovské knihovně 114 knih a z toho si 50 žáků vypůjčilo 692 knihy, to je 14 knih na každého! Knihovna však v roce 1908 prošla revizí a pro špatný stav knih jich bylo mnoho vyřazeno z užívání, zůstalo jen 85 schopných četby. V r. 1938-39 čítala například

žakovská knihovna 252 svazků a za ten rok je evidováno 1207 výpůjček.

Výjimečně je několikrát zmínka o knihovně učitelské. V roce 1911 jí daroval říd. uč. Klapálek deset novějších knih, takže v ten čas v ní bylo 120 svazků knih.

Letitým problémem školy byl nedostatek místa ve třídách a jejich přepřínování žáky, protože například od začátku vyučování až do dvacátých let dvacátého století školu navštěvovalo stále kolem sta dětí. Ve třicátých letech se tento počet pohyboval od šedesáti do osmdesáti až do konce II. války, pak nastává zřetelný pokles počtu dětí, protože vyšší ročníky odcházejí do školy v Dolním Újezdě.

Vyučování ženských domácích prací bylo asi dobrovolné nebo se vyučovalo od vyšších tříd, protože jej navštěvovalo menší množství dívek, než bylo celkem ve škole. Tělocvik naopak navštěvovali jen chlapi a několikrát je uveden zápis „Do tělocviku chodí jenom chlapi, jelikož při zápise nikdo z rodičů neb jejich zástupců návštěvy tělocviku pro dívky nežádal“. Naopak ve šk. roce 1920-21 a pak opětovně v dalších letech se do tělocviku přihlásilo 14 dívek. Co k tomu bylo impulsem nevím, vysvětlení zapsáno nebylo.

Opakovaně se též zmiňují problémy se školní zahradou. Pod školou ve svahu byla upravena s velkými průtahy zahrádka pro osobní potřebu učitele a dlouho se hledalo místo pro zahrádku žakovskou. Dne 24. října 1885 byla zasetá jádra a pecky ve školce, která byla prozatímně zřízena v zahradě pana Dvořáka č. 2. Školka ta jest 19 m dlouhá a 5 m široká, dle potřeby svoluje p. Josef Dvořák školku rozšířit. V příštích letech si učitelé stěžují, že zahrada je daleko na cestu s dětmi tam a zpět a nemá žádnou úroveň. V roce 1905 byl zakoupen pozemek pro zahradu na někdejší bílidle (prostor mezi domy čp. 33, 32 a 107), jenže je to ve stráni, kde je sucho a voda k zelenině i ke všemu ostatnímu se musela nosit z řeky, takže pěstitelský výsledek je bídný. V roce 1923-24 se rozhodlo, že se zahrada zřídí u samé školy ze sadu a pod školou se postaví vodárna k zalévání.

Další mně dosud neznámou zajímavostí je přesun začátku a konce školního roku. Dříve školní rok začínal po 15. září (asi v pondělí, protože začínal různými daty) a končil 31. července, prázdniny tedy byly až do roku 1905 jen šest týdnů. Od toho roku školní rok končil v polovině července a prázdniny byly prodlouženy na osm týdnů. Až v roce 1920 se začátek školního roku přesouvá na 1. září a jeho skončení na 30. červen.

Tyto úvodní vysvětlující řádky píšu proto, že toto vše bylo pro mě nové a s mnohým jsem se setkal až při těchto průzkumech po prvé.

Sestavit dějiny školy v Desné byla pěkná a docela příjemná práce. Některé listiny a jejich nařízení byly těžko pochopitelné, protože neznám systém školství minulých století. Pro ucelenější obraz o školství a výuce žáků jsem ještě pořídil krátký výpis z knihy Vladimíra Štveráka „Stručné dějiny pedagogiky“. Zde se snažím oboje dát čtenářům k nahlédnutí, abychom období „života naší školy“ alespoň trochu porozuměli, protože zápisy učitelů jen reflektují na požadavky úřadů a my ze zápisů nepoznáme, co se vlastně žádalo. Zápisy nepopisují školský systém. Proto je dobré vědět, ve které době jaké předpisy a jaké úkoly až k žákům skrze učitelský úřad přicházely.

Pokračování příště
Stanislav Tomšíček

Kouzelnický dětský karneval

Jako každý rok, tak i letos jsme pořadali karneval pro děti. Velkou změnou oproti předchozím rokům bylo to, že karneval se letos konal v sobotu odpoledne před hasičským plesem. Účast dětí byla menší než v jiných letech, což bylo částečně způsobeno chřipkovou epidemií a částečně zřejmě také přesunem na sobotu. Přesto celý karneval probíhal v příjemné atmosféře a celé odpoledne nám velmi rychle uteklo. Sál hostince Pod Hájem byl opět velmi pěkně vyzdoben a také téměř všichni pořadatelé byli v tematických maskách. Na začátku karnevalu jsme společně s dětmi vyluštili křížovku, poté následovalo plnění tří soutěžních disciplín, které souvisely s tématem karnevalu, kterým byli kouzelníci a čarodějnice. První disciplínou byl let na koštěti, v další bylo úkolem prohodit balóněk zavěšenou obručí a při třetí musely děti ukázat, jak umí ovládat kouzelnickou hůlku. V další části karnevalu se mohli rodiče i děti protáhnout při veselých písničkách. Na závěr nechybělo ani vyhlášení nejlepších masek a to jak tematických, tak i mimo dané téma. Každé z dětí si odneslo balíček odměn. Karneval jsme již jako tradičně zakončili židličkovanou. Ráda bych poděkovala všem, kteří se podíleli na přípravě i průběhu karnevalu.

Věra Rosypalová

Kde můžete potkat desenské závodníky na začátku sezóny?

Duben	27. 4. Okrskové kolo v PS - Chotěnov
Květen	4. 5. OLS Široký Důl
11. 5. ČPVK O pohár HVP a.s. PRAHA
18. 5. OLSM Jevíčko
25. 5. ČPVK Bludovská stovka
Červen	1. 6. Okresní kolo soutěže mládeže Plamen - Sádek
2. 6. ČPVK Písková Lhota
8. 6. OLS Telecí
15. 6. Okresní kolo v PS - Kamenec
16. 6. OLS Lubná
22. 6. Krajské kolo - dospělí - Svitavy
23. 6. Krajské kolo - dorost - Svitavy
29. 6. OLS Rozhraní

OLS - Okresní liga Svitavska v požárním útoku
OLSM - Okresní liga Svitavska mládež
ČPVK - Český pohár Velkopopovického Kozla

Více na www.sdhdesna.cz • Martin Lipavský